

DESCENTRALIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREUNIVERSITAR

I. CLARIFICĂRI CONCEPTUALE

Descentralizarea învățământului preuniversitar reprezintă transferul de autoritate, responsabilitate și resurse în privința luării deciziilor și a managementului general și financiar către unitățile de învățământ și comunitatea locală.

Descentralizarea în educație presupune:

- **redistribuirea responsabilităților, a autorității decizionale și a răspunderii publice** pentru funcții educaționale specifice, de la nivel central către nivelul local.
- **participarea** factorilor non-administrativi, a reprezentanților societății civile, la procesul de luare a deciziilor (părinți, ONG, mediul de afaceri, asociații profesionale, parteneri sociali etc.).
- **transferul competențelor decizionale** de la nivelurile centrale către cele locale și/sau organizaționale, pentru a apropia decizia de beneficiarii serviciului public de educație.

II. ARGUMENT

Descentralizarea nu este un scop în sine. Ea se înscrie în strategia națională de descentralizare și are menirea creării unui sistem de învățământ organizat, administrat și finanțat conform rigorilor europene în ce privește asigurarea calității procesului instructiv-educativ, accesului liber, egal și deplin al tuturor copiilor și tinerilor la actul educațional, adecvarea ofertei educaționale la interesele și nevoile beneficiarilor direcți și indirecți.

Eficiența descentralizării trebuie să se regăsească în valoarea adăugată în educație, materializată prin capacitatea de integrare a tinerilor absolvenți în societate pe baza competențelor profesionale dobândite și în funcție de piața forței de muncă la nivel local, național și internațional.

Descentralizarea nu trebuie să producă dezechilibre și distorsiuni în organizarea, conducerea și susținerea de la nivel național a sistemului de învățământ. Acest proces va asigura repartizarea clară, echilibrată și bine delimitată a puterii de decizie între organismele și instituțiile reprezentative ale comunităților locale și regionale, pe de o parte și cele de la nivel național – MEdC, MAI, MFP pe de altă parte. De asemenea, descentralizarea deciziei implică **dezvoltarea sistemului de monitorizare, control și evaluare**, deopotrivă din partea comunității locale, dar și a instituțiilor și organismelor guvernamentale de specialitate.

Succesul descentralizării se bazează în principal pe echilibrul între autoritate și responsabilitate pe de o parte, precum și capacitatea resurselor umane și fluxurile de informații, pe de altă parte.

III. VIZIUNE

Din perspectiva dezvoltării durabile și a globalizării educației, pentru a crea premisele necesare asigurării calității în educație și a utilizării eficiente a resurselor, descentralizarea se constituie într-un demers dinamic ce presupune implicare și responsabilizare, pe de o parte, precum și gândire strategică și control, pe de altă parte.

Modelul de descentralizare pe care îl propunem conferă școlii rolul de **principal factor de decizie**, asigurând participarea și consultarea tuturor actorilor sociali interesați.

IV. PREMISE/DIAGNOZĂ DE SISTEM

Acțiunile guvernamentale inițiate și realizate în perioada 1997-2004 în vederea modernizării învățământului preuniversitar și al compatibilizării acestuia cu sistemele de învățământ europene s-au materializat, între altele, în adoptarea și aplicarea unui set de acte normative care au asigurat, parțial, transferul de la nivelul central la cel al unităților de învățământ și consiliilor locale al unor responsabilități și atribuții cu privire la conținutul și structura procesului de învățământ, la rețeaua școlară, la finanțarea și administrarea unităților de învățământ și la politicile în domeniul resurselor umane.

Deciziile privind descentralizarea nu au fost coerente și consecvente în perioada menționată.

În 2004, prin HG nr. 1942/2004 au fost desemnate 8 județe-pilot în care se aplică prevederile Legii nr. 354/2004 de modificare și completare a Legii învățământului nr. 84/1995 și Legii nr. 349/2004 de modificare și completare a Statutului Personalului Didactic, cu privire la descentralizarea sistemului de finanțare și administrare a școlilor.

Domenii ale sistemului care vor fi supuse descentralizării

Transferul de decizie de la nivelul central la cel local s-a desfășurat în ritmuri diferite pe diversele domenii ale sistemului – curriculum, resurse, administrarea unității de învățământ, politici de personal etc, într-un cadru legislativ în care persistă prevederi contradictorii, generând astfel unele incoerențe și disfuncționalități în sistem.

a. Curriculum

Curriculumul Național din România are două componente: curriculum nucleu, care corespunde trunchiului comun din planurile de învățământ și curriculum la decizia școlii (numit curriculum în dezvoltare locală în cazul învățământului profesional și tehnic). Raportul dintre cele două componente a fost mereu modificat de schimbările aduse planurilor de învățământ, iar, în ultima perioadă, această schimbare a dus la o reducere substanțială a curriculum-ului la decizia școlii.

În prezent, **curriculumul la decizia școlii** se stabilește, în multe cazuri, în funcție de “nevoile” de menținere/vacantare a unor posturi didactice și nu în concordanță cu opțiunile elevilor/părinților, ale agenților economici sau ale politicii de dezvoltare a zonei. Ponderea acestuia este redusă și nu există o logică clară a distribuirii în funcție de nivelul de școlaritate.

Planurile de învățământ și programele școlare sunt elaborate de Comisiile Naționale care se constituie și sunt aprobate la nivelul MEdC. Consiliul Național pentru Curriculum avizează aceste documente, iar aprobarea se face prin ordin de ministru de către MEdC.

Există o serie de disfuncționalități legislative în privința distribuirii rolurilor și responsabilităților în elaborarea și aprobarea curriculum-ului. Deși există o agenție profesionalizată în subordinea MEdC care ar trebui să aibă responsabilitatea elaborării și revizuirii curriculum-ului, a elaborării

politicilor curriculare, aceasta are doar atribuția de a aviza documentele propuse de Comisia Națională constituite la nivelul ministerului. Astfel, ministerul are dublu rol: constituie comisiile de elaborare și aprobă produsul acestor comisii.

Pentru a fi utilizate în școli **Manualele școlare** sunt aprobate de MEdC, pe baza unor criterii care vizează calitatea conținutului și prețul. Achiziția de manuale se face la nivelul MEdC, prin licitație publică, în baza comenzilor făcute de profesori (din lista aprobată) și centralizate de ISJ.

Situația existentă conduce la situații în care prețul manualelor prevalează în fața calității acestora.

În momentul de față există două agenții independente: una pentru curriculum și una pentru manuale, care nu reușesc de fiecare dată să-și coreleze activitatea în mod eficient.

b. Evaluarea și certificarea

MEdC este responsabil pentru elaborarea metodologiilor specifice referitoare la evaluarea prin teste și examene naționale. Serviciul Național de Evaluare și Examinare (SNEE) elaborează subiectele pentru aceste teste și examene, iar administrarea lor se realizează prin ISJ și centrele de testare / examinare / evaluare.

În ceea ce privește certificarea pregătirii profesionale, în prezent evaluarea este realizată de personalul didactic care asigură și formarea și care nu este în toate cazurile certificat pentru a realiza această activitate, intrând în contradicție cu prevederile normei europene EN 45013.

c. Rețeaua școlară și fluxurile de elevi

Conform procedurii curente, școlile înaintează ISJ propunerile de plan de școlarizare, în vederea aprobării. Până la nivelul clasei a VIII-a aceste propuneri se bazează pe analiza situației demografice.

Rolul ISJ este de a asigura accesul la educație pentru toți elevii de vârstă școlară (asigură corespondența dintre numărul de elevi și locurile existente în școli).

Planurile de școlarizare sunt încă fundamentate pe situația existentă, în termeni de filiere, profiluri și specializări, precum și de norme didactice. Rolul consilierii și orientării școlare și profesionale, deși important, nu își face simțite efectele la nivelul necesar.

Politicile privind structura filierelor, a profilurilor și a specializărilor, precum și cifrele de școlarizare păstrează încă un grad ridicat de centralizare, acest tip de decizii luându-se în cadrul structurilor superioare de organizare a învățământului – ISJ sau MEdC.

Înființarea și închiderea școlilor se face la propunerea ISJ, cu aprobarea MEdC, pentru instituțiile de învățământ post-obligatoriu, iar pentru celelalte, decizia aparține ISJ.

Cu privire la politicile privind rețeaua școlară, actele normative adoptate în anul 2004 au adus prevederi care asigură includerea în unitățile de învățământ cu personalitate juridică a structurilor școlare cu număr mic de elevi, ineficiente din punct de vedere al managementului financiar și administrativ și cu o slabă capacitate de dialog în fața autorităților publice locale.

Este necesar ca pentru viitor să se precizeze mai clar atribuțiile autorităților publice locale la deciziile cu privire la înființarea, reorganizarea, restructurarea și desființarea unităților de învățământ, MEdC urmând să își asume responsabilitățile cu privire la autorizarea și acreditarea funcționării acestora pe bază de standarde și indicatori stabiliți prin lege, precum și evaluarea calității educației.

d. Conducere și administrare

În conformitate cu actualul cadru legislativ, patrimoniul școlilor – terenurile și clădirile – aparține domeniului public al comunelor, orașelor și municipiilor și este în administrarea consiliilor locale/județene în a căror rază teritorială își desfășoară activitatea. Prin bugetele locale se asigură finanțarea școlilor. Administrarea curentă a patrimoniului și a fondurilor școlii se realizează la nivelul consiliilor locale; doar în județele-pilot administrarea și execuția bugetară se realizează la nivelul școlii.

Finanțarea școlilor nu este corelată cu obiectivele de dezvoltare ale acestora, stabilite prin planurile de dezvoltare instituțională, corelate cu planurile de dezvoltare ale comunității. Decizia privind prioritățile de dezvoltare ale școlii nu implică de fiecare dată participarea administrației publice locale, prin care vine finanțarea. Excepție de la această situație fac județele pilot.

În structura consiliilor de administrație ale școlilor ponderea covârșitoare o au cadrele didactice și salariați ai acestora – contabili, secretari șefi etc, comunitatea locală fiind simbolic prezentă printr-un reprezentant al comitetului de părinți și unul al unui agent economic. Sarcina de numire a directorului unității de învățământ este un atribut exclusiv al ISJ și/sau al MEdC. Legile nr. 354/2004 și nr. 349/2004 de modificare și completare a Legii învățământului nr. 84/1995 și Statutului Personalului Didactic au adus modificări importante în modul de alegere și în structura consiliului de administrație al școlii. Conform acestor legi, în prezent în structura Consiliului de administrație, în proporție de 40-50% sunt reprezentanți ai consiliului local, primarului, părinților și agenților economici. De asemenea, selectarea și numirea directorului de școală se face cu avizul consiliului de administrație al școlii și al consiliului local.

Aceste prevederi nu înlătură pe deplin unele contradicții. Astfel, în timp ce, prin lege se afirmă că școala este o instituție a comunității locale și că aceasta din urmă, prin organismele ei reprezentative și de autoritate exercită calitatea de proprietar și administrator al patrimoniului școlii, directorul unității, respectiv ordonatorul ei de credite este numit de ISJ sau MEdC.

Prin lege se prevede că școala este condusă de un consiliu de administrație iar directorul care ar trebui să se subordoneze și să aplice deciziile consiliului de administrație, este președintele acestui organism. De asemenea, în continuare, consiliul de administrație este format în majoritatea sa din cadre didactice a căror preocupare esențială stabilită prin lege este îndeplinirea atribuțiilor profesionale de instruire și educație și nu conducere, administrare și finanțare a școlii.

Această situație diminuează participarea la decizie a actorilor sociali din afara școlii.

e. Resursele umane

Efectele procesului de învățământ sunt date, în măsură covârșitoare, de calitățile profesionale ale personalului didactic, de gradul de angajare al acestora în îndeplinirea responsabilităților privind educarea elevilor. Și, deși comunitatea locală și conducerea școlii sunt primele interesate de calitatea și efectele procesului educativ din școală, acestea sunt lipsite, în prezent, de orice drept de decizie în legătură cu numirea, normarea și salarizarea personalului.

Conducerile de școli sunt primele responsabile pentru calitatea și efectele procesului instructiv-educativ dar deciziile privind selecția, angajarea și eliberarea personalului didactic aparțin Ministerului Educației și Cercetării și ISJ, iar salarizarea și normarea personalului didactic sunt rigid stabilite prin lege, conducerea școlii neavând posibilitatea ca printr-o normare și salarizare flexibile să răspundă nevoilor de mobilitate, schimbare curriculară sau de stimulare a cadrelor didactice cu performanțe.

Sistemul de acordare a gradelor didactice este, de asemenea, centralizat și nu este relevant în raport cu competențele profesionale, pedagogice și manageriale ale personalului didactic.

Eliminarea acestor contradicții presupune crearea unui cadru legislativ care să ofere conducerii școlii – directorului, consiliului de administrație – capacitatea de decizie/autonomie în legătură cu angajarea, eliberarea din funcție și motivarea și evaluarea personalului didactic în condițiile respectării stricte a criteriilor de asigurare a calității conform metodologiilor elaborate de MEdC.

Formarea și dezvoltarea profesională a resurselor umane din sistemul de învățământ este centralizată și nu se corelează întotdeauna cu nevoile și interesele beneficiarilor individuali (cadre didactice, manageri) și instituționali. Nu există un sistem ascendent de identificare a nevoilor de formare ale cadrelor didactice, care să fundamenteze investițiile și programele în acest domeniu.

f. Politicile de finanțare

În conformitate cu Legea nr. 354/2004 pentru modificarea și completarea Legii învățământului nr. 84/1995 și metodologiile de aplicare a prevederilor acesteia, baza de calcul a fondurilor alocate unităților de învățământ prin și din bugetele locale o constituie costul standard/elev sau preșcolar determinate pe bază de indicatori fizici de consum, pe nivele și tipuri/filiiere de învățământ. La alocarea fondurilor, alături de costul standard / elev, se vor lua în calcul, de asemenea, indicatori de corecție care țin seama de densitatea de elevi din zonă, severitatea unor dezavantaje de ordin economic și social, ponderea în diferite unități de învățământ a elevilor aparținând unor minorități naționale etc.

Prin introducerea acestor indicatori de alocare se evită folosirea costurilor medii istorice sau a numărului de personal didactic ca indicatori exclusivi de fundamentare a necesarului de fonduri pentru învățământ, precum și de alocare arbitrară a fondurilor către școli.

Legea menționată preconizează în continuare că principalul efort pentru finanțarea învățământului îi revine bugetului de stat, dar numai pentru cheltuielile de personal, burse și manuale. Aceste fonduri ajung în bugetele locale prin intermediul consiliilor județene.

Sistemul de finanțare conturat de prevederile actelor normative adoptate în anul 2004 prezintă însă unele limite, generatoare de disfuncționalități, și anume:

- alocarea fondurilor de la bugetul de stat către bugetele locale nu poate lua în calcul costurile standard, și cu atât mai mult, indicatorii de corecție atâta timp cât acele fonduri se referă exclusiv la burse și la cheltuielile de personal;
- alocarea către consilii locale și școli a fondurilor pentru salarii pe bază de costuri standard/elev nu se poate face fără a provoca serioase disfuncționalități în plata salariilor, atâta timp cât normarea și salarizarea sunt stabilite rigid prin lege pe grade și tranșe de vechime a personalului didactic;
- alocarea fondurilor de la bugetul de stat către bugetele locale prin intermediul consiliilor județene conferă acestora din urmă, statutul de verigi intermediare de alocare care ar putea îngreuna sau/și altera procesul de repartizare obiectivă a fondurilor;
- metodologia de calcul și fundamentare a costurilor standard și a indicatorilor de corecție, elaborată de CNFIP care se folosește în prezent în județele-pilot ca instrument de simulare a proiectării bugetare și în alocarea fondurilor nu răspunde complet criteriilor de alocare stabilite de lege și în primul rând al criteriilor de calitate și performanță educațională;
- actualul sistem de fundamentare a proiecțiilor bugetare și alocare a fondurilor nu este susținut de un sistem de culegere, transmitere și prelucrare a datelor care să confere obiectivitate și siguranță în legătură cu gradul de finanțare al fiecărei unități de învățământ și cu nevoile ei reale de fonduri.

Pornind de la recunoașterea acestor disfuncții, actuala strategie de descentralizare a învățământului preuniversitar preconizează perfecționarea și finalizarea până în anul 2010 a procesului de transfer de decizie, responsabilitate și resurse cu privire la organizarea, administrarea și finanțarea activității unităților de învățământ, de la nivel central la nivelul școlilor.

V. OBIECTIVELE PROCESULUI DE DESCENTRALIZARE

a. *Eficientizarea activității și creșterea performanțelor instituțiilor educaționale;*

- la nivel central - prin degrevarea acestora de sarcinile de administrare curentă și concentrarea pe elaborarea și monitorizarea implementării politicilor educaționale;
- la nivel local – prin creșterea gradului de responsabilizare a comunității locale și a școlii;
- la nivelul unității de învățământ – prin consolidarea autonomiei și a capacității de a gestiona resursele financiare și umane.

Rezultate măsurabile:

- existența unui cadru legal care să prevadă roluri distincte pentru toate instituțiile care lucrează într-un cadru descentralizat, conform Anexei nr. 2
- elaborarea de politici educaționale eficiente, care să satisfacă standardele de sistem – conform capitolului IX „Monitorizarea și evaluarea calității”
- creșterea implicării și a efortului bugetar al autorităților locale în domeniul învățământului
- elaborarea actelor normative, manualelor și procedurilor, instruirea personalului școlilor, al administrației locale și centrale pentru a opera într-un cadru descentralizat, care acordă autonomie sporită școlilor.

b. *Democratizarea sistemului educațional* prin consultarea / implicarea comunității și a celorlalți beneficiari ai actului educativ în luarea deciziilor și în asigurarea calității bazată pe autoevaluare, evaluare externă și responsabilitate publică. Mecanismele decizionale și de consultare vor implica atât structurile sistemului de educație, cât și partenerii externi sau beneficiarii serviciilor educaționale (părinții, elevii, patronate, sindicate, autorități publice locale, sectorul non-profit, asociațiile profesionale).

Rezultate măsurabile:

- numărul de școli în care consiliile de administrație asigură implicarea comunității și a celorlalți beneficiari ai procesului instructiv-educativ în stabilirea priorităților
- numărul de școli în care funcționează comisiile și procedurile de autoevaluare prevăzute de reglementările privind asigurarea calității în educație.

c. *Asigurarea transparenței* în luarea deciziilor și în gestionarea fondurilor publice destinate educației, prin: asigurarea accesului public la datele privind bugetele unităților de învățământ, statisticile privind rezultatele elevilor, deciziile consiliilor de administrație ale școlilor, rapoartele periodice ale școlii

Rezultate măsurabile:

- existența procedurilor privind transparența deciziilor privind solicitările, fundamentările și alocările bugetare, la toate nivelele
- existența procedurilor care să impună finanțarea obiectivelor educaționale precise ale instituțiilor și rețelelor educaționale la toate nivelele de agregare, măsurarea atingerii acestor obiective prin indicatori de performanță; publicitatea rapoartelor care să ateste nivelul de atingere a obiectivelor.

- d. **Asigurarea accesului și a echității în educație** pe de o parte prin alocarea fondurilor pe baza costurilor pe elev, iar pe de altă parte, prin finanțarea programelor orientate către acoperirea nevoilor educaționale diferite ale elevilor, determinate de diversitatea culturală și etnică, creșterea participării, abordările incluzive, discrepanțele socio-economice. Noul sistem de finanțare va permite alocări egale pentru elevii cu aceleași nevoi, indiferent de zona geografică sau capacitatea financiară a localităților în care învață elevii.

Rezultate măsurabile:

- existența și publicarea formulelor și standardelor de finanțare care să conțină criteriile și mecanisme interne de alocare a fondurilor la specificul localităților și comunităților
- publicarea rapoartelor privind rezultatele în județele pilot, rapoarte care să conțină explicit evaluarea gradului de adecvare a sistemului de finanțare la contextul social, local și al comunităților.

- e. **Creșterea relevanței ofertei de servicii educaționale pentru toate categoriile de copii și elevi**, prin asigurarea unei mai bune corelări cu nevoile locale, cu diversele situații și probleme ale comunităților, cu nevoile și interesele individuale ale elevilor. Asigurarea accesului și a echității în educație se va realiza prin oferte educaționale relevante pentru segmentele vulnerabile ale populației – copii și elevi romi, copii și elevi din medii sociale și economice dezavantajate, copii și elevi cu nevoi speciale – urmărindu-se în mod special creșterea participării acestora la educație.

Rezultate măsurabile:

- rezultatele educaționale și beneficiile, măsurate prin gradul de integrare socio-profesională, care să evidențieze impactul politicilor, programelor și acțiunilor la nivel național, regional, local și la nivel de școală asupra tuturor categoriilor de copii și elevi, cu o focalizare deosebită pe categoriile vulnerabile
- măsurarea participării și a accesului la educație a tuturor beneficiarilor sistemelor de educație

- f. **Stimularea inovației, a responsabilității profesionale și a răspunderii publice** la nivelul cadrelor didactice, al managerilor școlari și al elevilor, prin transferul la nivel de școală a puterii de decizie cu privire la execuția bugetară și politicile de personal, dar și prin creșterea ponderii curriculumului la decizia școlii. Apropierea deciziilor financiare, administrative, educaționale (curriculare), precum și cele privind resursele umane, de nevoile și interesele beneficiarilor va conduce la o mai bună alocare a resurselor, la stimularea parteneriatului în educație și la diversificarea funcțiilor educaționale ale școlii.

Rezultate măsurabile:

- capacitatea școlilor și administrației locale de a primi noi competențe decizionale, în urma îndeplinirii unor cerințe de etapă/stadiu de dezvoltare, măsurată prin valoarea adăugată în educație
- existența reglementărilor și a normelor care să permită delegarea unei libertăți decizionale mai mari școlilor care au un management performant și rezultate deosebite, pentru a facilita manifestarea inovațiilor și a capacității acestora de a gestiona și atrage resurse.

Impactul estimat al procesului de descentralizare

- a) **la nivelul școlii:**
 - democratizarea vieții școlii;
 - inovație și diversificare a ofertei școlare;
 - asumarea responsabilă a deciziilor privind calitatea procesului instructiv-educativ și a condițiilor de realizare a acestuia;
- b) **la nivelul consiliului local:**
 - implicarea reală și efectivă în funcționarea și dezvoltarea serviciului educațional;
 - asumarea de către autoritățile locale a responsabilității privind furnizarea de servicii educaționale;
 - dezvoltarea comunității prin transformarea școlii în centru de informare și dezvoltare pentru comunitate;
- c) **la nivelul societății:**
 - corelarea mai bună dintre oferta și cererea pe piața muncii;
 - integrarea socială prin diferențiere a absolvenților, în funcție de competențe și opțiuni;
 - promovarea valorilor autentice și a tradițiilor specifice.

VI. PRINCIPIILE PROCESULUI DE DESCENTRALIZARE

- a) **Răspunderea publică.** Toate instituțiile și organizațiile care participă la realizarea serviciilor educaționale, indiferent de statutul lor juridic, vor fi răspunzătoare, în mod public, pentru calitatea serviciilor educaționale oferite, în raport cu funcțiile și responsabilitățile care le revin.
- b) **Autonomia instituțională.** Descentralizarea va urmări dezvoltarea autonomiei instituționale a școlii, a capacității acesteia de a lua responsabil decizii pertinente.
- c) **Apropierea centrului de decizie de locul actului de educație** pentru a conferi consistență deciziei și pentru a responsabiliza actorii la nivel local.
- d) **Transparența actului decizional,** bazat atât pe accesul cetățenilor la informația publică, cât și pe participarea acestora la luarea deciziei.
- e) **Valorizarea resursei umane.** Resursa umană și, în special, profesia didactică trebuie să fie recunoscută ca factor esențial al dezvoltării comunitare, fapt pentru care se va acorda o atenție deosebită formării inițiale și continue, precum și dezvoltării profesionale a cadrelor didactice. Managementul educațional la nivelul instituției școlare trebuie profesionalizat progresiv pentru a putea prelua și exercita eficient funcțiile care îi revin
- f) **Subsidiaritatea, care** presupune complementaritate în transferul și asumarea responsabilității decizionale la nivel local, pentru a apropia decizia de cei care sunt direct influențați / interesați de aceasta.
- g) **Diversitatea culturală și etnică.** La nivelul instituțiilor de educație, va fi stimulată exprimarea elementelor identitare ale diverselor grupuri socio-culturale care fac parte din comunitatea respectivă;
- h) **Abordarea etică a serviciului educațional,** prin adoptarea și aplicarea codurilor deontologice pentru personalul didactic, precum și pentru cel din sistemele de control, asigurarea calității și management.

VII. PROPUNERI DE DESCENTRALIZARE: DOMENII ȘI FUNCȚII

a. Curriculum

Principalul obiectiv vizat de descentralizarea curriculară este acela de a accentua **relevanța și adecvarea** ofertei educaționale în raport cu nevoile și interesele locale și ale elevilor. Un instrument important este **creșterea, graduală și diferențiată**, a ponderii curriculumului la decizia școlii (CDS) în cadrul curriculumului național, în funcție de nivelul de învățământ. Proporția CDS, eventualele limite minime și maxime ale acestuia, se vor reglementa de MEdC, la propunerea instituțiilor sale specializate.

Factorii locali vor avea mai multă libertate în structurarea ofertei curriculare, ținând seama de:

- nevoia locală de calificare a forței de muncă;
- potențialul de dezvoltare a zonei și a școlii;
- resursele materiale și umane existente la dispoziția școlii;
- nevoile și interesele elevilor;
- realizarea de parteneriate educaționale (școală/mediul de afaceri/comunitate) pentru asigurarea instruirii practice a elevilor în condiții reale;
- diversitatea culturală a comunității locale.

Planurile cadru și programele școlare pentru disciplinele din trunchiul comun vor fi elaborate de Consiliul Național pentru Curriculum / CNC, care este agenția profesională specializată a MEdC pentru domeniul curriculumului. Pentru învățământul profesional și tehnic aceste atribuții revin Centrului Național pentru Dezvoltarea Învățământului Profesional și tehnic /CNDIPT. Planurile de învățământ și programele școlare vor fi aprobate de MEdC.

Curriculum la decizia școlii va fi reglementat, în termeni de ore, la nivelul planurilor de învățământ, iar programa școlară se va elabora la nivelul școlii și va fi avizată de consiliul de administrație. Oferta de curriculum la decizia școlii trebuie să cuprindă minimum dublul numărului de ore alocat CDS prin planurile de învățământ; această ofertă trebuie făcută public în avans, conform reglementărilor în vigoare, astfel încât elevii / părinții să-și exprime opțiunile în cunoștință de cauză.

Manualele școlare vor fi aprobate de MEdC, în urma evaluării calității științifice și pedagogice a acestora, precum și a compatibilității cu programele școlare în vigoare. MEdC va publica regulat catalogul manualelor școlare aprobate și va asigura, prin Casele Corpului Didactic, accesul cadrelor didactice din sistem la consultarea acestora.

Selectarea manualelor se va realiza de către cadrele didactice, la nivelul școlii, cu consultarea elevilor și / sau a părinților.

Centralizarea opțiunilor în vederea achiziției se va face la nivelul școlii, iar fondurile necesare achiziției vor fi asigurate de la bugetul de stat, prin bugetul școlii.

b. Resurse umane

Managementul resurselor umane în învățământ se reglementează pe baza actelor normative adoptate la nivel național și a metodologiilor aprobate de MEdC și se realizează prin exercitarea descentralizată la nivelul școlii, a următoarelor funcții:

1. Asigurarea resurselor umane

- Formarea inițială și certificarea

- Planificare
 - Recrutare, selecție și angajare
 - Încetarea relațiilor de muncă
- 2. Motivarea**
- Normarea și salarizarea
 - Acordarea de stimulente financiare și sancționarea
 - Îndrumarea, monitorizarea și controlul intern
 - Evaluarea internă a performanțelor profesionale
- 3. Formarea și dezvoltarea resurselor umane**
- Formarea continuă
 - Dezvoltarea profesională
 - Administrarea carierei. Promovarea
- 4. Menținerea resurselor umane în sistem**
- Disciplina, securitatea și sănătatea
 - Consilierea

Formarea inițială a cadrelor didactice se va realiza în conformitate cu legea privind studiile universitare.

Formarea continuă se va realiza pe două componente:

- una națională, care vizează susținerea politicilor de reformă ale MedC
- la nivelul școlii, care se bazează pe **nevoile de formare și dezvoltare profesională identificate la acesteia** și pe baza cărora școala va dezvolta propriul program de formare a resurselor umane, utilizând în principal programele de formare acreditate.

c. Conducerea și administrarea

Administrația publică locală va fi implicată în luarea deciziilor privind:

- rețeaua școlară: structurată pe filiere, profiluri, specializări și calificări profesionale în funcție de nevoile educaționale locale; constituire, reorganizare, monitorizare
- înființarea și desființarea unităților de învățământ
- dezvoltarea patrimoniului și dezvoltarea organizațională.

Conducerea școlii, respectiv consiliul de administrație și directorul acesteia vor avea putere de decizie în ceea ce privește administrarea, protejarea și dezvoltarea patrimoniului.

Directorul școlii va fi numit de consiliul local, la propunerea consiliului de administrație, după promovarea concursului de competență organizat pe baza metodologiei elaborate de MEdC

Școala va fi condusă de un consiliu de administrație care va avea următoarea componență: 50% reprezentanți ai școlii numiți de consiliul profesoral și 50% reprezentanți ai administrației locale, părinți, agenți economici și reprezentanți ai altor instituții și organisme ale comunității locale.

În luarea deciziilor, consiliul de administrație se va consulta cu consiliul profesoral în privința procesului de învățământ, cu consiliul elevilor și asociațiile de părinți în privința problemelor specifice ale acestora, cu organizația sindicală din școală.

Consiliul de administrație va fi condus de un președinte ales prin vot dintre membrii săi. Directorul unității va fi, de drept, membru al consiliului de administrație și va asigura conducerea executivă a școlii.

d. Finanțarea

Descentralizarea finanțării învățământului preuniversitar se va întemeia pe principiile:

- transparenței
- echității
- adecvării
- predictibilității

materializate prin:

1. MEaC își va exercita răspunderea publică referitoare la educație, ca prioritate națională
2. Finanțarea se va realiza pe baza unei formule de finanțare pornind de la numărul de elevi, nivelurile și tipurile de învățământ, nevoile specifice ale elevilor, ale școlilor, ale comunităților, precum și prioritățile naționale de resurse umane
3. Alocările de fonduri vor fi făcute publice de către factorii decizionali de la toate nivelurile
4. Mecanismele financiare vor fi coerente și stabile astfel încât să permită participarea factorilor interesați la proiectarea, executarea și monitorizarea bugetară
5. Alocările financiare se vor fundamenta pe date statistice oficiale și publice
6. Fondurile pentru educație din cadrul bugetului de stat vor fi repartizate sub formă de granturi cu destinație pentru învățământ
7. Constituirea la nivel central a unui fond de rezervă pentru învățământ de 1% care va fi repartizat la propunerea MEaC, în urma consultărilor interministeriale, pentru evitarea/atenuarea unor șocuri financiare
8. Simularea variantelor de formule de finanțare, prezentarea rezultatelor, a deficiențelor și a cauzelor identificate în cursul anului 2006 și consultarea publică, în scopul definitivării formulei de finanțare.

Finanțarea învățământului preuniversitar se va realiza, în principal, din patru surse: bugetul de stat, bugetul consiliului județean, bugetul consiliului local și veniturile proprii ale unităților de învățământ.

Necesarul total de resurse financiare care se va regăsi în veniturile înscrise în bugetul anual al unității de învățământ va fi fundamentat pe următoarele categorii de fonduri:

- fondurile aferente **finanțării de bază, proporționale cu numărul de elevi** – alocate pe bază de costuri standard și coeficienți de diferențiere asigură acoperirea cheltuielilor de personal, și a celor materiale curente, respectiv pentru mentenanță, utilități etc.;

Nivelul cheltuielilor aferente finanțării de bază va fi preponderent determinat de numărul de elevi școlarizat într-o unitate de învățământ și mărimea costului standard/elev aprobat la nivel național.

Costul standard/elev se referă exclusiv la finanțarea de bază. El este calculat pe bază de indicatori fizici de consum de resurse umane și materiale și diferențiat pe nivele de învățământ – preșcolar, primar, gimnazial, liceal, școală de arte și meserii, pe filiere, profile, mediu de rezidență, grupuri defavorizate.

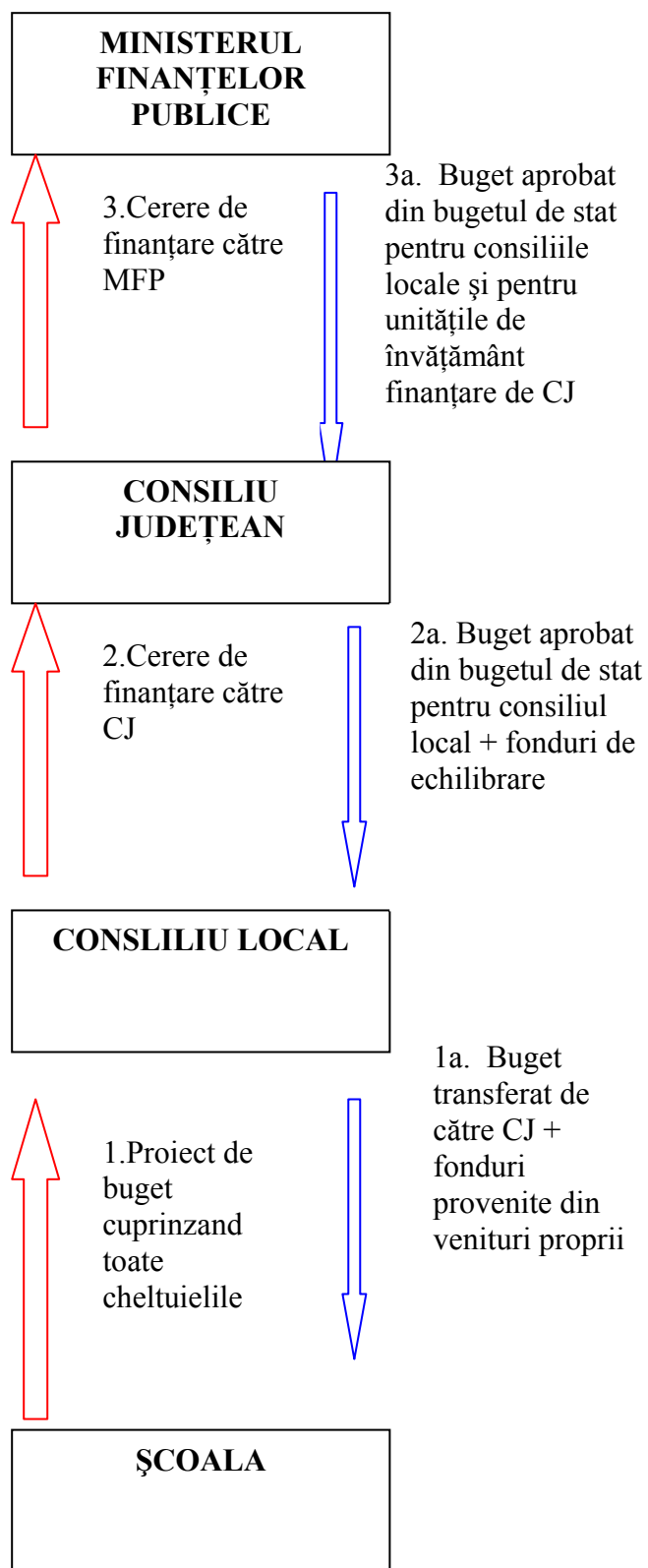
- fondurile aferente **finanțării complementare**, nu este determinat nemijlocit de numărul de elevi școlarizați– alocate în cazul cofinanțării unor programe naționale realizate cu finanțare externă, subvenționării activității internatelor și cantinelor școlare, acordării de sprijin social elevilor sub varii forme, facilităților acordate elevilor și cadrelor didactice pentru transportul auto / la și de la școală etc ;
- fondurile aferente **finanțării compensatorii**, se acordă pe bază de programe și reprezintă fonduri care trebuie alocate școlilor, în plus, pentru acoperirea unor cheltuieli suplimentare determinate de:
 - școlarizarea elevilor aparținând minorităților naționale;
 - atragerea și menținerea în sistem a elevilor și tinerilor cu tendințe manifeste de abandon / ieșire timpurie din sistem;
 - existența în școală a unor elevi cu dizabilități, defavorizați social;
 - stimularea elevilor cu capacități de învățare deosebite;
 - școlarizarea elevilor pe baza unor programe alternative sau experimentale de învățare (Waldorf, step by step, etc.)

Mecanismul de fundamentare, aprobare și alocare a volumului de fonduri pentru unitățile de învățământ se va realiza potrivit legii și a metodologiilor specifice elaborate de MEdC și MFP.

MEdC va elabora, în cooperare cu celelalte instituții implicate în procesul de descentralizare, programe de finanțare pentru aplicarea strategiei de descentralizare a învățământului preuniversitar.

Descentralizarea la nivelul școlii vizează acordarea capacității depline de decizie a conducerii școlii cu privire la:

- a) proiectarea bugetului;
- b) execuția bugetului, cu excepția investițiilor, care vor rămâne în execuția consiliului local;
- c) dezvoltarea surselor de venituri proprii ale școlii și utilizarea independentă a acestora.

1. Proiectul de buget este întocmit la nivelul școlii cu includerea tuturor cheltuielilor conform metodologiei elaborate de CNFIP.
2. Cererea de finanțare include toate bugetele școlilor aflate în aria de competență a consiliului local.
3. Cererea de finanțare include toate bugetele aferente învățământului ale consiliilor locale din județ, însemnând 100% cheltuieli cu salariile, 15% cheltuieli materiale și servicii, 75% cheltuieli cu bursele, 100% cheltuieli cu manualele și 50% transport elevi.

3a. Buget aferent învățământului aprobat din bugetul de stat pentru consiliile locale din județ, + bugetele pentru unitățile de învățământ finanțate de CJ

2a. Buget aferent învățământului aprobat din bugetul de stat pentru consiliul local + fonduri de echilibrare, calculate în funcție de indicatorii și coeficienții de diferențiere (severitatea sărăciei, densitate demografică, dispersia localităților etc.)

1a. Buget aferent învățământului aprobat de consiliul local + fonduri provenite din venituri proprii

Bugetul de venituri și cheltuieli al școlii este format din fonduri provenite de la Bugetul de Stat, din fondul de echilibrare al Consiliilor locale, din veniturile proprii ale Consiliului Local, precum și din veniturile proprii ale școlii.

Observație: Fondurile aferente investițiilor, reparațiilor capitale rămân în executarea consiliului local.

VIII. REALIZAREA DE NOI SISTEME DE FLUXURI INFORMAȚIONALE ȘI DE MANAGEMENT AL INFORMAȚIEI

Pentru asigurarea coerenței în funcționarea sistemului și cunoașterea modului în care se derulează procesul de învățământ la toate nivelurile sale se vor crea noi fluxuri informaționale, între organisme și instituții implicate. În acest sens, se vor avea în vedere următoarele:

- un sistem unitar de indicatori privind educația – conținut, infrastructură, resurse, rezultate;
- o bancă de date integrată cu acces diferențiat, pe niveluri;
- transparența și optimizarea traseului informației și al raportărilor pe baza indicatorilor statistici unitari;
- definirea instituțiilor și organismelor cu responsabilități în constituirea, actualizarea și prelucrarea informațiilor la toate nivelurile – școală, consiliul local, consiliul județean, inspectoratul școlar județean, MEdC etc.

IX. CONTROLUL ȘI MONITORIZAREA CALITĂȚII

Procesul de descentralizare va fi însoțit de un **sistem de control și monitorizare a calității** care va asigura următoarele:

- coerența politicilor privind dezvoltarea curriculară, predarea-învățarea-evaluarea pe baza standardelor specifice;
- respectarea cerințelor legale prevăzute în Regulamentul privind procedurile de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice la nivel central;
- asigurarea stabilității și continuității politicilor educaționale în conformitate cu standardele aprobate;
- revizuirea periodică a politicilor pentru eliminarea efectelor perverse;
- asumarea de către corpul profesoral a viziunii privind asigurarea calității promovate de ARACIP;

Politicile educaționale vor fi coordonate intra- și interministerial de către MEdC prin Agenția Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar /ARACIP.

ARACIP va elabora standarde, standarde de referință, indicatori de calitate, metodologii și instrumente de evaluare, ghiduri de bune practici.

X. RISCURI ALE DESCENTRALIZĂRII ȘI POLITICI DE DIMINUARE A ACESTORA

Există riscul unor disfuncționalități datorate rezistenței unor factori la procesul de înnoire sau datorate intervenției neadecvate a politicului în procesele de angajare și promovare a personalului, fie în modul de alocare a fondurilor.

Riscurile se pot înregistra în măsura în care etapele descentralizării nu vor fi bine definite și nu se vor derula coerent, controlat și la termenele stabilite. Punctele slabe ale acestui proces ar putea fi:

- insuficienta pregătire managerială a personalului implicat;
- ineficiența unora dintre structurile de cooperare locale și naționale;

- insuficienta atractivitate și varietate a ofertei educaționale;
- gradul redus de mobilitate în sistemul de educație;
- nivelul scăzut al competiției intra- și interinstituționale;
- lipsa de atractivitate a profesiei de profesor;
- dificultăți de înțelegere a problematicii educaționale a factorilor decizionali de la nivel local;
- date incomplete sau eronate care sunt folosite pentru fundamentarea deciziilor la diferite nivele generate de personal insuficient sau neinstruit, lipsa logisticii, a normelor etc.
- șocul de ajustare, care survine atunci când o școală sau autoritate locală primește fonduri mai mici decât anul anterior;
- riscul unor capacități de audit, control și monitorizare insuficiente, care să conducă la scăderea accesului sau calității ofertei educaționale pentru grupurile vulnerabile;
- insuficienta alocare de resurse în infrastructură, logistică, sisteme de comunicare etc.;
- formarea inițială și continuă deficitară a cadrelor didactice;
- apariția unor dezechilibre între școli-localități-regiuni;
- interpretarea eronată și aplicarea abuzivă a prevederilor legale.

Pentru atenuarea acestor riscuri, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Administrației și Internelor, Ministerul Finanțelor Publice, societatea civilă, ceilalți factori implicați vor trebui să acționeze ca procesul de descentralizare să se desfășoare pe baza unei bune cunoașteri de către toți cei care îl pun în practică a principiilor de bază și a actelor normative care guvernează acest proces. Se impune informarea largă și sensibilizarea opiniei publice în legătură cu instituțiile implicate și avantajele acestui proces.

O descentralizare bruscă ar putea avea efecte nedorite și care, scăpate de sub control, ar putea duce la destabilizarea sistemului educațional.

Descentralizarea impune îmbunătățirea capacității instituționale la toate nivelurile în vederea gestionării noilor funcții care decurg din sistemul de planificare și execuție bugetară, de consultare a beneficiarilor, de construire a consensului și managementul informației.

Este, de asemenea, imperios necesar să se creeze un **cadru instituțional și metodologic de exercitare la toate nivelurile a unui audit și control eficient.**

Politici de diminuare a riscurilor

- constituirea unui puternic sprijin politic atât la nivel central cât și local, cu o angajare a beneficiarilor direcți și indirecti atât în planul descentralizării cât și a procesului de dezvoltare a capacității organizaționale;
- colaborarea interministerială în domeniul descentralizării, conform legii;
- susținerea obiectivelor politice de către cadrul legal și instituțional, structurarea responsabilităților în ceea ce privește furnizarea serviciilor și sistemul de transferuri fiscale interguvernamentale
- armonizarea legislației specifice învățământului cu legislația națională în domeniul administrației publice;
- elaborarea de metodologii / ghiduri clare, coerente și adecvate grupurilor țintă;

- extinderea procesului de reorganizare a rețelei școlare, de constituire a consiliilor de administrație, de numire și salarizare a directorilor și directorilor adjuncți din școli;
- asigurarea cadrului formativ unitar pentru toți factorii implicați;
- promovarea, comunicarea, dezbateră periodică a informațiilor privind conținutul și efectele descentralizării;
- distribuirea adecvată a rolurilor și funcțiilor specifice managementului între instituțiile și organismele participante la procesul descentralizării;
- etapizarea procesului de descentralizare;
- alocarea de resurse suficiente în cadrul activităților de audit, control și monitorizare, întărirea sistemelor de audit și de control financiar la nivelul local și județean, în vederea prevenirii abuzurilor;
- reducerea riscului financiar, prin existența unor mecanisme de creare a rezervelor de intervenție în cazuri speciale;
- acordarea unei atenții deosebite sistemelor de management a informației privind sistemul educațional (EMIS);
- respectarea etapelor reformei privind descentralizarea învățământului preuniversitar, transparența rezultatelor privind monitorizarea și evaluarea.
- informarea comunităților locale cu date privind costul serviciilor, opțiuni de furnizare și disponibilitatea resurselor astfel încât luarea deciziilor să fie fundamentată, responsabilă și semnificativă;
- monitorizarea și evaluarea internă și externă a procesului de descentralizare pe durata implementării strategiei, pe baza unui sistem de indicatori.

XI. ETAPIZAREA PROCESULUI DE DESCENTRALIZARE

a. Etapa administrativă: 2005-2006

La nivel național

- se va reorganiza rețeaua școlară;
- se vor înființa consiliile de administrație care vor avea responsabilitatea selectării și angajării directorului de școală;
- se va organiza activitatea financiar-contabilă în fiecare școală;
- se va face pregătirea prin stagii de formare a membrilor consiliilor de administrație nou înființate;

La nivelul județelor-pilot

- se vor opera corecții în ceea ce privește reorganizarea rețelei școlare, organizarea și funcționarea consiliilor de administrație și a organizării activității financiar-contabile;
- va continua aplicarea politicilor de personal privind ocuparea posturilor didactice și mișcarea de personal, conform metodologiei aprobate de MEdC pentru 2006;
- se va realiza exercițiul de bugetare prin simularea formulei de finanțare;

MEdC va declanșa elaborarea proiectelor de acte normative privind politicile de personal, conform strategiei adoptate de Guvern, pe baza consultării factorilor implicați.

MEdC va organiza instruirii pentru grupuri-țintă mixte în domeniul mecanismului de finanțare constituite din directori de școli, reprezentanți ai consiliilor locale și personalul tehnic din domeniul financiar-administrativ.

Din județele pilot va fi selectat un număr de maximum 50 de școli pe baza criteriilor elaborate de MEdC în care se va derula un experiment privind managementul administrativ și financiar al școlii într-un mediu descentralizat. Vor fi elaborate proiectele de modificări legislative și metodologiile de aplicare a lor, precum și formula de finanțare. Aceste proiecte de acte normative aprobate ca excepții de la legislația curentă, vor fi aplicate, experimental, în școlile și unitățile administrativ-teritoriale selectate din pentru experiment.

Calendarul etapei administrative:

- a) aprobarea strategiei descentralizării învățământului preuniversitar, de către Guvern, prin memorandum;
- b) elaborarea pachetului de propuneri de modificări a următoarelor acte normative: legea învățământului nr. 84/1995, republicată cu modificările și completările ulterioare, legea nr. 128/1997 privind statutul personalului didactic, proiectele de hotărâri de guvern și ordine de ministru privind metodologiile de aplicare;
- c) armonizarea cadrului general de administrare și finanțare a instituțiilor publice: punerea de acord a unor prevederi din legea finanțelor publice și legea finanțelor publice locale cu strategia de descentralizare a învățământului preuniversitar;
- d) extinderea aplicării unor prevederi ale Legii nr. 354/2004 și ale Legii nr. 349/2004 la nivel național;
- e) evaluarea capacității de implementare a descentralizării la nivelul județelor pilot și conceperea mecanismelor de asistență juridică și financiară pentru managementul școlilor;
- f) elaborarea manualelor de proceduri specifice managementului financiar și managementului resurselor umane în sistemul educațional descentralizat;
- g) declanșarea programului de formare continuă pe toate nivelurile și categoriile de personal implicat: inspectorii școlari, directori, cadre didactice, membrii ai consiliilor de administrație și ai comisiilor de evaluare și asigurare a calității, reprezentanți și specialiști de la consiliile locale și județene etc.
- h) stabilirea unor mecanisme funcționale de monitorizare, evaluare și corecție a procesului de descentralizare;
- i) elaborarea unei strategii de comunicare cuprinzătoare care să includă grupurile țintă relevante și mass-media;
- j) elaborarea unui sistem informațional integrat și definirea responsabilităților în constituirea, actualizarea și gestionarea informației la toate nivelele instituționale: școală, consiliul local, consiliul județean, inspectoratul școlar județean, MEdC, MFP etc.
- k) analiza rezultatelor pilotării;
- l) definitivarea formulei de finanțare și utilizarea ei pentru elaborarea bugetului pentru anul 2007;
- m) definitivarea listei atribuțiilor pe niveluri administrative și niveluri de competență;
- n) extinderea aplicării unor prevederi ale sistemului descentralizat în rețeaua națională: monitorizare și corecție

b. Etapa inițială: 2007-2008

Prevederile legislative și formula de finanțare experimentate în 2006 în cele 50 de școli selectate vor fi aplicate în toate școlile din județele pilot.

Se va extinde procesul de formare la nivel național, utilizând expertiza dobândită în etapa administrativă în județele pilot.

Se vor aplica procedurile descentralizate privind managementul resurselor umane la nivelul județelor pilot.

b. Etapa finală: 2009-2010

Procesul de descentralizare fi generalizat la nivel național, pe toate domeniile.

Se va realiza monitorizarea strictă a procesului pentru toate județele, precum și corecțiile necesare. În această etapă, județele pilot vor deveni generatoare de bună practică și expertiza pentru celelalte județe din țară.

Etapa 2009-2010 va marca stadiul de generalizare a descentralizării învățământului preuniversitar cu impact asupra calității educației, democratizării mecanismelor de administrare și finanțare, precum și în privința implicării reale și nemijlocite a tuturor factorilor interesați din comunitate. Efectele acestui demers se vor regăsi atât la nivel organizațional (comunitate, școala), cât și la nivel individual (elevi, profesori, părinți, reprezentanți ai administrației locale și ai comunității- Anexa 3).

Eficiența descentralizării se va regăsi în valoarea adăugată în educație.

Anexa nr. 1**INDICATORI DE CUANTIFICARE A EFECTELOR STRATEGIEI DE DESCENTRALIZARE**

Monitorizarea și evaluarea sunt procese proiectate a colecta informații în cadrul programului de descentralizare pentru a se asigura faptul că elaborarea politicilor, planificarea strategică și evaluarea performanțelor se desfășoară într-o manieră corespunzătoare și în direcția dorită. Aceste procese se vor utiliza la evaluarea progresului descentralizării și determinarea nivelului de eficacitate a descentralizării.

Colectarea sistematică, analiza, utilizarea eficientă și raportarea informațiilor devin elemente de bază în cadrul procesului de descentralizare, acestea permițând obținerea unui feedback periodic pentru a determina gradul de îndeplinire a politicilor angajate, nevoia de modificare a țăintelor și a ritmului descentralizării precum și construirea capacității locale privind luarea deciziilor pe bază de dovezi.

Pentru cuantificarea efectelor aplicării strategiei de descentralizare a învățământului vor fi folosiți indicatori specifici compatibili cu indicatorii prevăzuți în Sistemul Național de Indicatori pentru Educație – SNIE elaborat de MEdC. Acești indicatori sunt compatibili cu sistemele internaționale de indicatori, în primul rând cu Sistemul Statistic European – SSE construit de Oficiul de Statistică al Comunității Europene – EUROSTAT, la care România participă prin Institutul Național de Statistică. Aceștia vor fi structurați pe următoarele domenii:

a. Indicatori privind reorganizarea rețelei școlare

- numărul de unități de învățământ cu personalitate juridică față de nr. existent anterior reorganizării rețelei
- numărul de unități de învățământ sub efectivul prevăzut de Legea nr. 354/2004 față de nr. existent anterior reorganizării rețelei
- numărul posturilor de director și director adjunct rezultat în urma reorganizării rețelei școlare, față de perioada anterioară
- numărul de posturi didactice rezultat ca urmare a degrevării de normă a directorilor, față de perioada anterioară
- numărul de posturi contabili (administratori financiari) rezultați ca urmare a organizării evidenței financiar-contabile din fiecare unitate de învățământ, față de perioada anterioară
- raportul elev/post didactic
- evoluția față de anul 2004 a numărului mediu de elevi pe clasă

b. Indicatori privind politicile de resurse umane:

- ponderea personalului didactic calificat, ca:
 - procent de creștere față de perioada anterioară
 - pondere procentuală din totalul personalului didactic angajat
- ponderea personalului didactic necalificat, ca:
 - procent de creștere față de perioada anterioară
 - pondere procentuală din totalul personalului didactic angajat
- ponderea personalului didactic cu normă întreagă, ca:
 - procent de creștere față de perioada anterioară
 - pondere procentuală din totalul personalului didactic angajat

- ponderea personalului didactic cu normă parțială, ca:
 - procent de creștere față de perioada anterioară
- pondere procentuală din totalul personalului didactic angajat
- ponderea posturilor didactice/nedidactice ocupate pe județe, regiuni, nivel de specializare
- procentul personalului care beneficiază de programe de pregătire în management, domenii specifice și perfecționarea didactică
- nivelul salariului mediu pentru personal didactic față de perioada anterioară, ca:
 - procent de creștere față de perioada anterioară
 - comparativ cu alte salarii din sectorul bugetar

c. Indicatori privind nivelul finanțării unității de învățământ:

- cheltuieli publice pentru educație, ca % din PIB
- cheltuieli publice pentru educație pe elev, ca procent de creștere față de perioada anterioară
- cheltuielile de la bugetul de stat, ca:
 - procent de creștere față de perioada anterioară
 - pondere procentuală din totalul cheltuielilor pentru educație
- cheltuielile pentru educație din bugetul local/_județean, ca:
 - procent de creștere față de perioada anterioară
 - pondere procentuală din totalul cheltuielilor publice locale/județene
 - pondere procentuală din totalul cheltuielilor pentru educație
- cheltuieli de personal pentru educație, ca:
 - procent de creștere față de perioada anterioară
 - pondere procentuală din bugetul local
 - pondere procentuală din totalul cheltuielilor pentru educație
- cheltuieli de capital ale bugetului local pentru educație, ca:
 - procent de creștere față de perioada anterioară
 - pondere procentuală din bugetul local
 - pondere procentuală din totalul cheltuielilor pentru educație
- procentul veniturilor locale din granturile neconditionate, granturile impartite/egalizare, granturile generale, veniturile generale și din veniturile din taxe;
- contribuția bugetului local la alte cheltuieli aferente finanțării complementare pentru unitatea de învățământ, ca procent de creștere față de perioada anterioară (burse și transport elevi, cheltuieli navetă, examinare medicală, pregătire și perfecționare profesională etc.)
- gradul de acoperire a cheltuielilor unității de învățământ din veniturile proprii, ca:
 - procent de creștere față de perioada anterioară
 - pondere procentuală din bugetul unității de învățământ
- numărul mediu de volume și publicații pe elev, ca procent de creștere față de perioada anterioară
- numărul de elevi ce revine la un calculator, ca procent de creștere față de perioada anterioară
- procentul dotării cu echipamente funcționale (calculatoare, laboratoare etc) necesare desfășurării corespunzătoare a procesului educativ
- procentul dotării cu cantitatea minimă de materiale necesare (dispozitive didactice, papetărie)
- ponderea unităților de învățământ preuniversitar cu acces la Internet din totalul unităților de învățământ, ca procent de creștere față de perioada anterioară

d. Indicatori privind accesul la educație, rezultatele educației și a formării și calității pe piața muncii

- indicatori privind participarea comunității:
 - gradul de comunicare către comunitatea locală a deciziilor conducerii unității de învățământ
 - existența unui proces clar definit de selecție a reprezentanților comunității în consiliile administrație a unităților școlare
 - măsura agreării procesului de selecție a reprezentanților comunității în consiliile de administrație din școli
- indicatori de acces:
 - rate brute de cuprindere/admisie școlară, pe nivele de educație, exprimate ca procent de creștere față de perioada anterioară
 - speranța de viață școlară, ca expresie procentuală a evoluției indicatorului față de perioada anterioară
 - procentul din populație (rurală, săracă) care trăiește în perimetrul a X km de o unitate de învățământ (primară/secundară)
- indicatori de echitate:
 - media cheltuielilor pe elev din sectorul public la nivel de regiune, județ, autoritate locală
 - media cheltuielilor lunare pe familie (pentru educație) exprimată prin unități statistice privind indicatorii socio-economici
 - proporția din unitățile statistice privind categoriile cele mai sărace/dezavantajate acoperite de programe specifice privind nevoile speciale ale elevilor
- indicatori de eficiență:
 - rata de absolvire, ca procent de creștere față de perioada anterioară
 - rata abandonului școlar, ca procent de descreștere față de perioada anterioară
 - rezultate ale elevilor la evaluările naționale și internaționale, ca expresie procentuală a performanțelor atinse de elevi, pe nivele diferite, față de perioada anterioară
 - ponderea absolvenților în domeniul matematicii, științei și tehnologiei, ca procent de creștere față de perioada anterioară
 - ponderea elevilor care studiază una/două limbi străine, ca procent de creștere față de perioada anterioară
- indicatori de calitate:
 - existența unui program național sau subnațional de asigurare a calității cu proceduri, standarde și aplicarea mecanismelor pentru asigurarea nivelurilor minime de calitate și îmbunătățire
 - gradul de implementare a normelor și standardelor de calitate în unitățile de învățământ
 - gradul de satisfacție al consumatorilor serviciilor publice educaționale (elevii sau familiile acestora)
- indicatori de transparentă:
 - ponderea reglementărilor sau normelor care au fost relaxate/abrogate pentru acordarea unui grad sporit de libertate unităților de învățământ în gestionarea procesului de educație
 - grad de reglementare pentru sectorul public și privat în educație
 - gradul de comunicare către comunitatea locală a deciziilor conducerii unității de învățământ
- indicatori de rezultate ale educației pe piața muncii:
 - ponderea populației active pe niveluri de educație, ca procent de creștere al populației active cu un grad mai înalt de calificare, față de perioada anterioară

- rata de ocupare a tinerilor, ca procent de creștere față de perioada anterioară
- rata șomajului la tineri, ca procent de descreștere față de perioada anterioară
- rata de inserție a absolvenților, ca procent de creștere față de perioada anterioară.

Anexa nr. 2

DISTRIBUIREA FUNCȚIILOR / ATRIBUTIILOR PE NIVELURI DE DECIZIE

Nivel / funcții	Școala / Consiliul de Administrație	Consiliul local	ISJ CCD	Departamentul /compartiment ul județean de învățământ	Regional	Agenții subordonate	MEdC	Obs.
1. CURICULUM								
1.1. Planurile cadru și programele școlare pentru CN	Implementează, alcătuiește schemele orare, planificarea și proiectarea didactică	-	Evaluează extern calitatea implementării	-	-	Elaborarea politicilor curriculare, a planurilor cadru și a programelor (Consiliul Național pentru Curriculum)	Aprobarea planurilor cadru și a programelor, cu avizul Comisiilor de Specialitate	Se va asigura consultare publică, conform legii
1.2. Curriculum la decizia școlii	Elaborează propunerile de CDS, care sunt avizate de Comisia de curriculum a școlii CA aprobă CDS	Participă la decizia privind CDS prin reprezentanții în CA, asigurând concordanța cu nevoile locale Identifică nevoi locale care pot fi adresate prin CDS	Primește informarea asupra deciziei CA de la școli și procesează informația	-	Consortiile regionale – identificare de nevoi regionale	CNC – elaborează norme metodologice pentru elaborarea și implementarea CDS și gestionează ofertele centralizate ce se pot pune la dispoziția școlilor	Aprobă normele metodologice de elaborare și implementare a CDS	
1.3. Manualele	Selectează manualele din catalogul aprobat de MEdC Achiziționează manualele		CCD organizează activități de informare a cadrelor didactice (expoziții de manuale, distribuția catalogelor etc.)			Consiliul pentru manuale, sau departamentul manuale din cadrul CNC: - evaluează, prin comisii selectate din registru de experți evaluatori, concordanța		

						<p>cu programa calitatea științifică și pedagogică și propune MEDC spre aprobare lista</p> <p>- elaborarea și revizuirea specificațiilor tehnice pentru elaborarea și publicarea manualelor</p> <p>- anunță calendarul elaborării și revizuirii manualelor</p> <p>- selectează actualizează și formează experții evaluatori</p> <p>- monitorizarea calității manualelor în procesul utilizării</p>			
2. RESURSE UMANE									
2.1. Formarea inițială și certificarea	Oferă mediul pentru instruirea practică și asistența pe perioada stagiaturii prin mentori		Realizează studii de identificare a nevoilor de calificare / recalificare pentru profesori, pe specializări			ARACIP elaborează norme, standarde și metodologii pentru asigurarea calității formării inițiale a cadrelor didactice	Aprobă planurile de învățământ pentru DPPD și stabilește normele în baza cărora instituțiile de învățământ superior pot înființa DPPD.		
2.2. Formarea continuă și dezvoltarea profesională	Identifică nevoile de formare relevante pentru dezvoltarea personală a	Asigură finanțare pentru formarea și dezvoltarea profesională a cadrelor	ISJ – evaluează și controlează calitatea procesului (progresele înregistrate de		Propuneri privind tendințele de dezvoltare și nevoile de	CNFP – acreditează programele de formare continuă - elaborează curriculum pentru stagiile de	Decide tematica generală a stagiilor de interes național, care sprijină implementarea		

<p>angajaților, pentru dezvoltarea instituțională și pentru implementarea măsurilor de reformă ale MEdC</p> <p>Contractează furnizorii acreditați de formare continuă</p> <p>Monitorizează realizarea nr.minim de credite de către fiecare cadru didactic</p>	<p>didactice și a managerilor școlari</p> <p>Propune participarea reprezentanților autorității publice locale la stagii de formare relevante în raport cu responsabilitățile pe care le au</p>	<p>profesori, acumularea nr. obligatori de credite etc.)</p> <p>Recomandă participarea la stagii specializate de formare ca urmare a constatărilor procesului de inspecție.</p> <p>CCD – coordonează activitatea metodică la nivelul județului</p> <p>Se constituie în centru de resurse pentru cariera didactică</p> <p>Identifică nevoile de formare la nivel de județ</p> <p>Organizează cursuri pentru personalul din învățământ, la solicitarea MEdC</p> <p>Informează beneficiarii despre oferta de cursuri acreditate și informează MEdC</p>		<p>formare asociate</p>	<p>formare de interes național,cf. reglementărilor în vigoare</p> <p>- elaborează și revizuieste, împreună cu direcția de profil din MEdC standardele de pregătire profesională pentru personalul din învățământ</p> <p>Gestionează certificatele și atestatele de formare continuă.</p> <p>Realizează studii cu privire la nevoile de formare la nivel național (în colaborare cu direcția specializată din MEdC)</p>	<p>măsurilor de reformă</p> <p>Finanțează, parțial sau total, diverse stagii de tipul celor menționate mai sus.</p>	
---	--	---	--	-------------------------	--	---	--

				despre modul de derulare a formării continue				
2.3. Planificarea resurselor umane	Elaborează proiectul de încadrare	Angajează directorul școlii	Asistă școlile în realizarea încadrării și în managementul normelor didactice	Propune și oferă stimulente financiare			Elaborarea de metodologii privind recrutarea, selecția și angajarea	
2.4. recrutarea, selecția și angajarea	Elaborează statul de funcții	Propune și oferă stimulente financiare	Participă la medierea cererii și ofertei de posturi didactice și de conducere în școli	Gestionează baza de date a cadrelor didactice din județ și mediază, cu ISJ, cererea și oferta de locuri de muncă pentru profesori și directori			Monitorizează respectarea metodelor naționale	
2.5. încetarea relațiilor de muncă	Recrutează, selectează și angajează personalul, pe baza metodelor naționale	Aprobă statul de funcții	Participă la comisiile de concurs pentru posturi didactice și de conducere în școli	Verifică legalitatea încadrărilor și a salariilor			Elaborarea metodelor de încadrare	
2.6. Normarea și salarizarea	Construiește normele de muncă ale personalului din școală (norma flexibilă)		Asigură cu personal didactic școlile din județ					
			Monitorizează respectarea metodelor naționale					
2.7. Acordarea de stimulente și penalizarea	Stimularea și penalizarea personalului, în condițiile reglementărilor în vigoare	Propune stimulente	-	-	-	-	-	-
	Realizează diferențierile salariale, în							

	condițiile legii							
2.8. Îndrumarea, monitorizarea și controlul intern	Șefii de catedră Comisia de curriculum Comisia de calitate Directorii Mentorii de stagiatură							
2.9. Evaluarea internă a personalului	Comisia de asigurare a calității din unitatea școlară	-	Evaluarea personalului pornind de la autoevaluare	-	-	-	Evaluarea unităților școlare o dată la 4 ani prin ARACIP	-
2.10. Menținerea resurselor umane	Asigură condițiile de igienă și securitate a muncii specifice instituțiilor școlare	-	-	-	Inspekția teritorială a muncii	-	-	Medicina muncii
3. Conducerea și administrarea								
-	Este condusă de Consiliul de administrație care va avea următoarea componență: 50% reprezentanți ai școlii numiți de consiliul profesoral și 50% reprezentanți ai administrației locale, părinți, agenți economici și reprezentanți ai altor instituții și organisme ale comunității locale	Propune schimbări la nivelul rețelei școlare din localitate Emite decizii privind înființarea, comasarea sau desființarea unităților de învățământ, cu avizul ISJ (pentru învățământul preșcolar, primar și gimnazial)	-	Emite decizii privind înființarea, comasarea sau desființarea unităților de învățământ, cu avizul MEdC (licee, școli speciale)	-	-	Avizează schimbări ale rețelei școlare pentru licee și școli speciale. Solicită, dacă este cazul, modificări ale rețelei școlare în anumite județe (pentru asigurarea echității și a echilibrului ofertei)	

	Managementul curriculum-ului Elaborarea proiectului de plan de școlarizare	Avizează proiectul de plan de școlarizare	Centralizează planurile de școlarizare și propune corecții CLDPS avizează planul de școlarizare pentru învățământul profesional și tehnic	Participă la finalizarea planului de școlarizare la nivel de județ			Aprobă planurile de școlarizare Propune Guvernului cifra de școlarizare pentru aprobare	
4. Finanțarea								
	Elaborează proiectul de buget și asigură execuția bugetului aprobat Asigură dezvoltarea surselor de venituri proprii și utilizarea independentă a acestora Exercită control financiar preventiv Asigură dezvoltarea, folosirea eficientă și protejarea patrimoniului	Aprobă bugetul de venituri și cheltuieli și alocă fondurile către școli Asigură fondurile și realizează investițiile, modernizările și reparațiile capitale Fundamentează necesarul de fonduri ce urmează a fi solicitat de la consiliile județene (de la bugetul de stat și din fondurile de echilibru)	-	Centralizează cererile de finanțare pentru învățământ de la consiliile locale și le transmite la MF pentru includerea în bugetul anual de stat Transmite consiliilor locale fondurile alocate de la bugetul de stat pe baza formulei de alocare Analizează și	-	CNFIPS Elaborează metodologia de fundamentare a costului standard/elev Propune nivelul costului standard/elev la nivel național și metodologia de calcul a coeficienților de diferențiere/corecție a costurilor în funcție de nivelul de învățământ, mediul de rezidență, situația socială, structura populației școlare, gradul de dezvoltare socio-economică a localității etc. Elaborează studii și analize privind sistemul	Asigură derularea unor programe de interes național, finanțate de la bugetul de stat sau cofinanțate din surse externe Asigură finanțarea serviciilor deconcentrate și a unităților conexe	-

				<p>aprobă cererile consiliilor locale pentru finanțări din fondul de echilibrare și alocă aceste fonduri</p> <p>Elaborează analize privind stadiul / gradul de finanțare al unităților de învățământ și operează regularizările de credite dintre consiliile locale din fondurile provenite de la bugetul de stat.</p>		<p>și formula de finanțare, gradul de finanțare a unităților de învățământ și propune măsuri corective</p> <p>Fundamentează, împreună cu DGBF proiecția multianuală a bugetului învățământului</p> <p>Creează și gestionează baza de date a indicatorilor de finanțare pentru învățământ</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Anexa nr. 3**EFECTELE DESCENTRALIZĂRII****PROFESORII:**

- vor participa la luarea deciziilor privind activitățile profesionale și curriculum-ul aplicat al școlii; de aceste decizii vor depinde succesul material și resursele financiare ale școlii, reprezentate prin sumele alocate per elev;
- în cadrul echipei de profesori implicată în managementul financiar și al consiliului de administrație al școlii, propunerile, proiectele și participarea fiecărui profesor vor fi valorificate; contribuția fiecăruia la proiectul instituțional/ de dezvoltare va avea impact direct asupra propunerilor financiare, prin intermediul obiectivelor stabilite;
- comisiile pe discipline, catedrele și consiliul profesoral vor stabili atribuții, responsabilități și vor decide, conform nevoilor de formare identificate, participarea la cursuri și activități de formare, în cadrul bugetului pentru formare continuă delegat la nivelul școlii; formările vor corespunde nevoilor școlii în vederea susținerii activităților administrative, de generare și participare la proiecte locale, județene, naționale și internaționale;
- vor beneficia de toate drepturile de a alege și a fi ales în Consiliul de Administrație, Comisia pentru Evaluare și Asigurare a Calității. Competențele dobândite prin formare specifică și exercitarea responsabilă a rolului și atribuțiilor în aceste organisme vor fi recunoscute în parcursul general al carierei fiecărui profesor și vor fi valorificate în beneficiul dezvoltării profesionale a fiecăruia;
- vor putea beneficia de stimulente financiare acordate din bugetul școlii și vor avea o influență directă asupra modului în care sunt folosite resursele școlii; metodologiile și schemele decizionale privind exercițiul financiar vor stipula modalități de participare reală a profesorilor la deciziile școlii, metodologiile de evaluare a personalului didactic și a rezultatelor muncii acestuia vor cuprinde criterii și indicatori ce implică răspunderea directă a profesorilor față de calitatea activității prestate;
- parcursul profesional și rezultatele obținute la evaluări, portofoliul de activități a profesorilor, aprecierea obținută pentru calitatea activității, valoarea adăugată de aceștia la bunul mers și la succesul școlii vor fi singurele criterii pentru promovări și recompense salariale, pentru obținerea de recomandări în vederea unui alt loc de muncă și pentru selectarea în vederea accesului la cursuri de formare plătite de școală, comunitate sau alți donori;
- norma de muncă a profesorului va fi una flexibilă, incluzând, alături de activitățile didactice și participarea la corpurile decizionale și de evaluare a calității, participarea la proiecte și programe ale școlii și comunității, coordonarea unor activități de învățare nonformală.

DIRECTORII:

- reprezintă elementul cheie al reformei educației în învățământul preuniversitar, de aceea eforturile privind buna lor selecție, conform vocației și competențelor, formarea continuă și instruirea acestora vor fi intense și focalizate pentru a avea directori buni, competenți și motivați - aceasta reprezentând condiția esențială a reformei;

- vor asigura conducerea executivă și operațională a școlii, vor elabora statul de funcții și proiectul de încadrare a școlii;
- vor deveni manageri profesioniști, care vor avea atât responsabilitatea conducerii școlii cât și instrumentele necesare pentru a conduce: deciziile referitoare la managementul resurselor umane și managementul financiar;
- vor fi angajați prin concurs, pe baza unei metodologii naționale, iar contractul de muncă va fi încheiat cu autoritatea locală, la propunerea consiliului de administrație al școlii. Vor avea o traiectorie profesională distinctă, intrarea în corpul profesional al directorilor fiind decisă de calitățile acestora, de formarea inițială și continuă;
- contractul de muncă a directorului va fi pe o durată de 4 ani. Încetarea acestuia se va face în condițiile stabilite de lege, pe baza evaluării generale a activității sale de către organele abilitate și a rezultatelor școlii; propunerea de încetare a contractului de muncă al directorului se realizează de către consiliul de administrație, care înaintează documentația către compartimentul de învățământ al consiliului local, care va aproba propunerea sau va solicita și alte probe, după caz;

PĂRINȚII:

- vor fi reprezentați real în consiliul de administrație al școlii, având toate drepturile asupra deciziilor care se iau în privința școlii – buget, management financiar, angajarea personalului, recompensarea profesorilor, măsuri disciplinare și control intern;
- vor primi rapoarte și informări periodice privind calitatea activității în școală, progresul școlar al elevilor, vor putea decide asupra programelor și ofertei școlare, vor putea alege școala și serviciile educaționale în funcție de oferte;
- vor avea dreptul să-și înscrie copiii în școala ce servește circumscripția școlară de care aparțin, dar, tot la fel de bine, vor putea alege altă școală pentru care optează, în funcție de propriul interes și de criteriile, metodologiile și regulile stabilite;
- vor participa la viața școlii, contribuind la dezvoltarea acesteia, precum și la realizarea unor programe de educație individualizate pentru fiecare copil. Vor fi informați cu privire la alternativele educaționale, la programe și orele opționale;
- vor avea dreptul să primească înștiințări scrise din partea școlii și profesorilor, cu privire la activități, programe și proiecte în care se pot implica;
- vor avea dreptul să primească înștiințări scrise din partea școlii și profesorilor, cu privire la rezultatele școlare, comportamentul și progresul școlar al elevului. Consimțământul părintelui trebuie cerut de fiecare dată când apar oferte în cadrul CDS sau în alte programe în care sunt implicați elevii;
- vor avea dreptul să reclame și să adreseze plângeri directorului școlii, inspectoratului școlar și oricărui organism abilitat; confidențialitatea acestor plângeri va fi respectată, dacă părintele nu solicită altfel;
- vor avea dreptul să se asocieze și să promoveze în cadru asociativ inițiative, propuneri și să participe la programe și proiecte cu alte organizații; asocierea părinților și profesorilor va fi încurajată și susținută prin facilitare și consiliere de specialitate și juridică, prin finanțarea unor activități de sprijin privind formarea și instruirea părinților care sunt aleși în consiliul de administrație al școlii;
- vor avea dreptul la evaluarea calității serviciilor educaționale oferite de școală.

ELEVII:

- vor beneficia de acces sporit la educație, la programele de formare inițială în domeniul cerute de piața muncii, în concordanță cu potențialul de dezvoltare al zonei/ regiunii/ comunității.
- vor fi implicați activ, direct sau prin reprezentanți / aparținători legali la deciziile privind Curriculum-ul la Decizia Școlii, elaborarea Planului de Școlarizare, a Planului de dezvoltare al Școlii etc.
- se va asigura echitatea și calitatea educației prin utilizarea finanțării compensatorii;
- vor fi diminuate diferențele datorate mediului de rezidență, situației sociale, a mediului cultural;
- dezvoltarea conștiinței de sine, a eului în colectivitate, precum și creșterea încrederii în sine și formarea spiritului civic;
- asumarea responsabilității pentru propria dezvoltare personală și profesională;
- acces la informație de actualitate și dobândirea abilității de prelucrare și valorificare a ei;
- respectarea și promovarea valorilor culturale ale zonei.